

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	13 S.ศ. 2555	43	15412	3

แสกเกี่ยว คำบอกคนล้านนา พระญาณการทำขวัญข้าวของชาวนา

คนล้านนาสมัยก่อน มีพิธีการเกี่ยว
กับข้าวมากมาย ตั้งแต่การแสกเกี่ยว แสกล้อ แส
กหวาน สรุปว่าก่อนจะมีการทำอะไรเกี่ยวกับข้าว
ต้องมีพิธีกรรม ตอนนี้ขอเล่าเรื่องการแสกเกี่ยว
เมื่อต้นข้าวตรวงสวยงาม เมล็ดข้าว
มีสีเหลืองเป็นสัญญาณบอกแก่เจ้าของว่าให้
เตรียมเกี่ยวข้าวกันได้แล้ว เจ้าของจะทำพิธีการ
แสกเกี่ยว

คำว่าแสกเกี่ยว หมายถึงการกระทำ
ครั้งแรก เช่น แรกนาขวัญ ของคนภาคกลาง หมายถึง
พิธีการเริ่มต้นการทำนา แต่ในคำพูดในภาษา
ล้านนาว่า "แสก" ออกเสียงเป็นตัว "ฮ" นกฮูก
แทนตัว "ร" เรือ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	13 S.A. 2555	43	15412	3

หากกล่าวถึงพิธีการแขกในการทำนาของผู้คนล้านนา อาจสรุปได้ว่า เริ่มตั้งแต่ แหกว่านแขกปลูกนา แหกเกี่ยว แหกตีข้าว แหกข้าวขึ้นหลองหรือเยียวข้าว

แต่บางท้องถิ่นยังมีความเชื่อมากกว่านี้ เช่น แหกไถ มีคำโคลงปลูก ข้าว โลกตีข้าว ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เชื่อมั่นและเกิดความเคารพแม่พระธรณีเจ้าที่ และแม่ไก่สก (แม่โพสพ) ซึ่งเชื่อกันว่าแม่ไก่สกคือเทพธิดาที่เฝ้าข้าวในนา รักษาดูแลข้าวในนา

วกมาถึงพิธีการแขกเกี่ยว หมายถึงขึ้น

ตอนของการทำนาตอนที่เริ่มเก็บเกี่ยวข้าว โดยพ่อนาหรือหัวหน้าครอบครัว นำเครื่องสังเวย เช่น สว่ยข้าวตอกดอกไม้ รูปเทียน ไปบอกเจ้าที่เจ้าทางเพื่อขออนุญาตเก็บเกี่ยวข้าว ขอให้การเก็บข้าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อย่าได้มีภัยมารบกวนเช่นเคียวบาดมือ เท้าเหยียบเปลือกหอยทำให้บาดเจ็บ หรือเกี่ยวแล้วอย่าได้มีฝนตกท่วมกองข้าวทำให้เสียหาย เมื่อทำพิธีแขกเกี่ยวข้าวเสร็จจึงทำการเก็บเกี่ยวข้าวจนเสร็จหน้านา

พิธีการดังกล่าวสร้างความมั่นใจและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคคลในครอบครัวร่วมกันทำอย่างเป็นสุข เสียดยที่ปัจจุบันใช้รถเกี่ยวข้าวพิธีกรรมดังกล่าวจึงหมดสิ้นไป

ภาพ แหกเกี่ยวข้าว พุงนา ม.แม่โจ้
อ.สันทราย จ.เชียงใหม่.

...นิคม พรหมมาเทพย์...

